

MVP Scope & Prototype Pack

1. مقدمه: چرا تعریف دقیق MVP حیاتی است؟

در بسیاری از تیم‌های استارت‌آپی، MVP به اشتباه با «نسخه ناقص محصول نهایی» اشتباه گرفته می‌شود. این سوءبرداشت باعث می‌شود تیم وارد چرخه‌ای بی‌پایان از توسعه فیچر شود، بدون آنکه بداند دقیقاً چه چیزی را می‌خواهد اعتبارسنجی کند. هدف از این سند، ایجاد تعریف شفاف، محدود و قابل آزمون از MVP است؛ تعریفی که هم برای تیم داخلی و هم برای ذی‌نفعان بیرونی (استاد، منتور، سرمایه‌گذار) قابل فهم و قابل دفاع باشد.

MVP در این پروژه به عنوان حداقل پیاده‌سازی لازم برای آزمون فرضیات کلیدی مسئله و راه‌حل تعریف می‌شود، نه بیشتر و نه کمتر. این سند مشخص می‌کند:

MVP دقیقاً چه چیزی هست

چه چیزی نیست

چه بخش‌هایی واقعی‌اند

چه بخش‌هایی صرفاً Mock یا Prototype هستند

و دمو چگونه باید تست شود

2. اهداف (MVP Objectives)

اهداف MVP به صورت صریح و قابل اندازه گیری تعریف شده اند تا از انحراف تیم جلوگیری شود. این اهداف عبارت اند از:

اعتبار سنجی اینکه کاربر هدف واقعاً با مسئله تعریف شده درگیر است

بررسی اینکه راه حل پیشنهادی حداقل در سناریوی اصلی ارزش ایجاد می کند

مشاهده رفتار واقعی کاربر، نه صرفاً نظر یا علاقه کلامی

جمع آوری داده اولیه برای تصمیم گیری درباره ادامه، تغییر یا توقف مسیر

هر فیچری که مستقیماً به یکی از این اهداف متصل نباشد، خارج از Scope MVP محسوب می شود.

3. تعریف دقیق Scope MVP

3.1 آنچه MVP شامل می‌شود (In Scope)

MVP فقط شامل سناریوی اصلی (Core Use Case) است. این سناریو همان مسیری است که بیشترین ارزش را برای کاربر ایجاد می‌کند و بیشترین ریسک فرضی را دارد.

به صورت خلاصه، MVP شامل:

یک نوع کاربر مشخص

یک مسئله مشخص

یک سناریوی مشخص

یک خروجی مشخص

تمام پیچیدگی‌های جانبی عمداً حذف شده‌اند.

3.2 آنچه عمداً از MVP حذف شده است (Out of Scope)

برای جلوگیری از Feature Creep، موارد زیر عمداً در MVP پیاده‌سازی نشده‌اند:

تنظیمات پیشرفته

چندنقشی بودن کاربران

شخصی‌سازی عمیق

بهینه‌سازی عملکرد

طراحی نهایی UI/UX

مقیاس‌پذیری

این موارد نه فراموش شده‌اند و نه کم‌اهمیت‌اند، بلکه به صورت آگاهانه به فازهای بعدی موکول شده‌اند.

4. تفکیک MVP واقعی از Mock و Prototype

یکی از مهمترین بخش‌های این سند، تفکیک شفاف بین بخش‌های واقعی و بخش‌های شبیه‌سازی شده است.

4.1 بخش‌های MVP واقعی (Real MVP Components)

این بخش‌ها به‌صورت واقعی پیاده‌سازی شده‌اند و رفتار واقعی سیستم را نشان می‌دهند:

جریان اصلی کاربر (End-to-End)

ثبت ورودی کاربر

منطق اصلی تصمیم‌گیری

خروجی قابل مشاهده برای کاربر

این بخش‌ها پایه اعتبارسنجی هستند و داده تولید می‌کنند.

4.2 بخش‌های Mock / Fake / Simulated

برای کاهش هزینه و زمان، برخی بخش‌ها به‌صورت Mock پیاده‌سازی شده‌اند، از جمله:

داده‌های از پیش آماده‌شده

پاسخ‌های شبیه‌سازی شده API

پردازش‌های دستی پشت صحنه

اعلان‌ها یا گزارش‌های غیر واقعی

در دمو به‌صورت شفاف مشخص می‌شود که این بخش‌ها Mock هستند تا هیچ سوء برداشتی درباره بلوغ محصول ایجاد نشود.

5. تعریف Prototype و نقش آن

Prototype در این پروژه به عنوان ابزار یادگیری تعریف شده است، نه نمایش محصول نهایی. هدف Prototype:

بررسی درک کاربر از مسیر

سنجش وضوح رابط

تست ترتیب گام‌ها

Prototype به صورت Low / Mid Fidelity طراحی شده و عمداً وارد جزئیات بصری نشده است.

6. دسترس پذیری دمو (Demo Accessibility)

دمو باید:

بدون نصب پیچیده قابل دسترسی باشد

روی دستگاه‌های معمول اجرا شود

نیاز به توضیح طولانی نداشته باشد

هدف این است که کاربر یا استاد بتواند مستقل از تیم دمو را تست کند.

7. سناریوی تست دمو (Demo Test Scenarios)

دمو بدون سناریو، صرفاً یک نمایش است. برای همین، سناریوهای تست به صورت گام به گام تعریف شده‌اند.

7.1 سناریوی اصلی (Primary Scenario)

ورود کاربر به سیستم

انجام اقدام اصلی

دریافت خروجی

واکنش سیستم به ورودی

برای هر گام مشخص شده:

چه چیزی باید دیده شود

چه چیزی طبیعی است

چه چیزی خطاست

7.2 سناریوهای فرعی (Secondary Scenarios)

چند سناریوی فرعی برای بررسی رفتارهای مرزی تعریف شده‌اند، اما این سناریوها معیار موفقیت MVP نیستند، بلکه صرفاً برای مشاهده هستند.

8. معیار موفقیت (MVP Success Criteria)

MVP موفق نیست چون «کار می‌کند»، بلکه اگر:
کاربر بتواند سناریو را بدون توضیح زیاد انجام دهد
ارزش خروجی را درک کند
تمایل به استفاده مجدد یا ادامه تعامل نشان دهد
این معیارها به صورت کیفی و کمی ثبت می‌شوند.

9. داده‌هایی که از MVP جمع‌آوری می‌شود

MVP طوری طراحی شده که داده تولید کند:

زمان انجام سناریو

نقاط توقف کاربر

سؤالات یا ابهامات

واکنش احساسی کاربر

این داده‌ها مبنای تصمیم‌های بعدی هستند.

10. ریسک‌های تعریف‌نشده بودن MVP

اگر MVP به‌صورت دقیق تعریف نشود:

تیم وارد بی‌نهایت فیچر می‌شود

موفقیت یا شکست قابل قضاوت نیست

دمو تبدیل به شو تبلیغاتی می‌شود

یادگیری واقعی اتفاق نمی‌افتد

این سند دقیقاً برای جلوگیری از این وضعیت نوشته شده است.

11. ارتباط MVP با فازهای بعدی محصول

MVP پایان کار نیست، بلکه نقطه شروع یادگیری است. خروجی این فاز مشخص می‌کند:

چه چیزی باید ادامه یابد

چه چیزی باید حذف شود

چه فرضی باید بازنویسی شود

12. لینک دمو و مستندات همراه

در انتهای این سند:

لینک دمو قابل دسترسی

سناریوی تست PDF

لیست Mock ها

توضیح محدودیت ها

ارائه می شود تا ارزیابی کاملاً شفاف باشد.

13. جمع بندی نهایی

این: MVP

کوچک ولی هدفمند است

شفاف ولی صادقانه ناقص است

برای یادگیری ساخته شده، نه نمایش

و دقیقاً به همین دلیل، یک MVP واقعی و قابل دفاع محسوب می شود.

Demo Access & Test Scenario Specification

(ضمیمه MVP Scope & Prototype Pack)

هدف از ارائه دمو

هدف از ارائه دمو در این پروژه، نمایش یک محصول «نمایشی» یا تزئینی نیست. این دمو به عنوان ابزاری برای اعتبارسنجی فرضیات کلیدی محصول، سنجش تجربه کاربر و جلوگیری از گسترش بی هدف دامنه MVP طراحی شده است. دمو مشخص می کند که تیم دقیقاً چه چیزی را ساخته، چه چیزی را عمداً نساخته، و چه بخش هایی هنوز در سطح شبیه سازی (Mock) قرار دارند.

این دمو قرار است پاسخ دهد به این سؤال بنیادی:

«آیا این محصول، حتی در ساده ترین شکل خود، می تواند مسئله تعریف شده را حل کند؟»

لینک دمو (Demo Access)

دموی محصول از طریق لینک زیر در دسترس است:

Demo URL:

<https://demo.project-name.com>

(در صورت استفاده از Prototype طراحی):

<https://figma.com/proto/project-name-mvp>

این دمو به صورت آنلاین و بدون نیاز به نصب نرم افزار در دسترس است تا هر ارزیاب بتواند به راحتی سناریوهای تست را اجرا کند.

اطلاعات دسترسی (Test Credentials)

برای جلوگیری از ابهام در تست دمو، دسترسی آزمایشی به صورت زیر تعریف شده است:

User Role: Test User

Username: test_user@demo.com

Password: demo1234

این حساب کاربری به گونه ای تنظیم شده که مسیر اصلی استفاده از محصول را شبیه سازی کند و محدود به نقش خاصی نباشد، مگر در بخش هایی که عمداً از MVP خارج شده اند.

دامنه دمو (Scope of Demo)

دموی ارائه شده بازتاب مستقیم دامنه MVP است و نه بیشتر. به صورت شفاف:

بخش هایی که در دمو واقعی (Real MVP) هستند:

جریان اصلی کاربر از ورود تا انجام سناریوی اصلی

منطق اصلی محصول (Core Flow)

ذخیره سازی داده های تستی

تعاملات کلیدی کاربر با سیستم

بخش هایی که در دمو Mock یا شبیه سازی شده هستند:

پرداخت واقعی (شبیه سازی پرداخت)

اتصال به سرویس های بیرونی

گزارش های تحلیلی پیشرفته

نوتیفیکیشن های واقعی

این تفکیک عمداً انجام شده تا تیم از افتادن در دام توسعه زودهنگام فیچرهای غیرضروری جلوگیری کند.

سناریوهای تست دمو (Test Scenarios)

برای جلوگیری از تفسیر سلیقه ای دمو، سناریوهای تست مشخص و محدود تعریف شده اند. انتظار می رود ارزیاب دمو را دقیقاً بر اساس این سناریوها بررسی کند.

سناریوی ۱: ورود کاربر جدید

کاربر با حساب تست وارد سیستم می شود، مسیر onboarding کوتاه را طی می کند و به صفحه اصلی هدایت می شود. هدف این سناریو بررسی وضوح مسیر، سادگی تجربه و نبود اصطکاک اولیه است.

سناریوی ۲: انجام کار اصلی محصول (Core Job)

کاربر اقدام اصلی که محصول برای آن ساخته شده را انجام می دهد. در این مرحله بررسی می شود که آیا محصول بدون نیاز به آموزش اضافی، کاربر را به نتیجه می رساند یا خیر.

سناریوی ۳: خطاها و محدودیت های آگاهانه

در این سناریو کاربر با بخش هایی مواجه می شود که هنوز پیاده سازی نشده اند. پیام ها و رفتار سیستم به گونه ای طراحی شده اند که این محدودیت ها را شفاف اعلام کنند و تجربه کاربر را تخریب نکنند.

معیارهای ارزیابی دمو

دمو بر اساس معیارهای زیر ارزیابی می‌شود، نه بر اساس زیبایی یا کامل بودن:

آیا مسیر اصلی بدون توضیح شفاهی قابل فهم است؟

آیا کاربر می‌داند قدم بعدی چیست؟

آیا نقاط Mock به‌وضوح مشخص شده‌اند؟

آیا دمو نشان می‌دهد تیم دامنه MVP را کنترل کرده است؟

محدودیت‌های شناخته‌شده دمو

این دمو عمداً کامل نیست. محدودیت‌های فعلی شامل موارد زیر است:

نبود پرداخت واقعی

نبود مقیاس‌پذیری

نبود لاگ‌ها و مانیتورینگ پیشرفته

داده‌های تستی محدود

این محدودیت‌ها آگاهانه پذیرفته شده‌اند، زیرا هدف دمو یادگیری و اعتبارسنجی است، نه عرضه تجاری.

ارتباط دمو با تصمیم‌های محصول

بازخوردهای به‌دست‌آمده از تست این دمو مستقیماً برای:

اصلاح دامنه MVP

اولویت‌بندی فیچرها

تصمیم‌گیری درباره ادامه یا توقف مسیر فعلی

استفاده خواهد شد. دمو یک دارایی تزئینی نیست، بلکه ابزار تصمیم‌سازی است.

جمع‌بندی

وجود این دمو و تعریف شفاف سناریوهای تست آن، تضمین می‌کند که تیم:

در دام توسعه بی‌پایان فیچر نیفتاده

فرضیات خود را در معرض بررسی واقعی قرار داده

و MVP را به‌عنوان ابزار یادگیری می‌بینند، نه محصول نهایی